

תנ"ך – סילבוס לכיתות י"א

נושא בחירה: חורבן גלות וגאולה

	נושא בחירה: חורבן גלות וגאולה . סוג ספרותי: הסטוריוגרפיה ונבואה
נושא: בחירה	סיפור החורבן והגלות: מלכים ב' כד' – כה'.
חורבן גלות וגאולה	גורל שארית הפליטה בארץ: ירמיה מ"ב, מ"ג 1 – 7.
שארית הפליטה, הרצון לברוח למצרים, המתנה לדבר ה', מידה כנגד מידה.	חזון העצמות, משל ונמשל, מילה מנחה, חזרה לארץ, איחוד, אוטונומיה מדינית, ברית חדשה. גאולה, חסד ה', יציאת מצרים, בריאת העולם, נחמה.
הצהרת כורש, עמי הארצות, חידוש הפולחן, יסוד ביהמ"ק, מגורה, צומות, המצב הקשה של שבי ציון וניסיונות ההתמודדות	התקווה לגאולה בקרב גולי בבל: יחזקאל ל"ז, ישעיה מ' 1 – 14. שיבת ציון: עזרא א' 1 – 7, ג' חגי א', ישעיה ס"ב, זכריה ד' 1 – 7, ח' 4 – 19, נחמיה א', ח'. תהילים קכ"ו
<p><u>נושא בחירה: המאבק לחברה מוסרית – ערך מרכזי בנבואה</u></p> <p>המוסר מכריע את גורל העם – עמוס: ב' 6-16, ד' 1-3, ו' 1-7, ח' 4-8. ישעיהו: ה' 1-17. יחזקאל: כ"ב 1-16.</p> <p>המוסר מכריע את גורל ההנהגה – יחזקאל: כ"ב 23-31, ל"ד 1-10. שמואל ב': י"ב 1-25.</p> <p>מוסר ופולחן – ישעיהו: א' 10-17. ירמיהו: ז' 1-15, 21-28. עמוס: ה' 21-25. מיכה: ו' 1-8.</p> <p>האידיאל המוסרי לעתיד – ישעיהו: י"א 1-9.</p> <p style="text-align: center;">עולם המושגים של הנושא:</p> <p>מוסר – מעשים הנחשבים נכונים וראויים בין אדם לחברו. חוקי התורה מדריכים את האדם לנהוג בחברו באופן מוסרי, ובכל מקרה שלא הוגדר יש לנהוג ברוח המוסר.</p> <p>פולחן – כלל פעולות שנעשות בטקס דתי- הבאת קורבנות, הגשת קטורת, צום תפילה וכדומה.</p> <p>משפט וצדקה – צמד מילים שמתאר תחושת צדק, רחמים ושוויון שמביאה לעשיית משפט צודק והתנהגות אנושית צודקת בין אדם לחברו ובמיוחד ביחס מעמדות חלשים.</p> <p>התחום הדתי – מעשים הקשורים לאמונה באלוהים או באלילים, מעשים שנעשים במקדש ואינם נכונים.</p> <p>התחום החברתי – בוחן את היחסים שבין אדם וחברו – גניבה, ניאוף, שקר....</p>	

התחום המשפחתי – יחסים בתוך המשפחה בענייני כבוד להורים, קיום יחסי מין אסורים, גילוי עריות ועוד.

התחום המשפטי – עשייה או אי עשייה של צדק במשפט. לקיחת שוחד, הוצאה ההורג של חפים מפשע...

אוצר מילים של הנושא

עושק – ניצול כלכלי, גניבה. כאשר מעסיקים עניים תמורת שכר נמוך מאוד או מציעים למכירה סחורה במחיר גובה מדוי.

שואפים - דורכים על ראשו של עני, כחלק מהליך הרשעה במשפט או דימוי להשפלת הצדיקים חסרי האמצעים.

דם נקי – אנשים חפי מפשע שמורשעים בכוונה על ידי הרשעים העשירים ומנהיגים בעבור שוחד.

בצע - אהבת ממון, גם אם לצורך השגת הכסף מנצלים חלשים כלכלים או מוצאים חפי מפשע להורג.

שבר – אסון צפוי, סבל.

נשביר - נמכור

כרים, צאן, עגלים, מרבק, בריאה, מריאים, עתודים - צאן ובקר שמנים שנאכלים על ידי העשירים או מוקרבים לאלוהים.

מנחה – מתנות מן הצומח, או דברי מאפה המובאים למקדש כקורבן.

קטורת - שריפת מיני עלים ובשמים במזבח קטן לצד המזבח המרכזי של בשר.

אביונים, דלים, ענווים - עניים, בדרך כלל שמות נרדפים לצדיקים.

עצרות, מקרא קודש – ימים בהם קוראים בתורה במקדש בנוכחות העם כולו.

נושא בחירה: חוק וחברה במקרא

ספרות משפטית, חוקים:

תנאי הברית שעם ישראל צריך למלא ולקיים כדי שהברית תתקיים.

חוק וחברה

במקרא –

מאפיינים,

ערכים

ודילמות

<p>קזואיסטי, אפודיקטי, מידה כנגד מידה - טליו, קדושת החיים, מצווה התלויה במקום, חוקי המזרח הקדמון - ח'מורבי, חיתים, מצוות שבין אדם למקום/מצוות שבין אדם לחברו, קדושה, מתנות עניים, מקור החוק, מעמד האדם.</p>	<p>מקור החוק, מטרתו והיקפו שמות כ' 1 – 14, דברים ה' 6 – 18, ויקרא י"ט 1 – 18, דברים ו' 20 – 25. הפתיחה לחוקי ח'מורבי (פסקה ראשונה) + החלק הראשון של החתימה. <u>הגנה על החלשים: גר יתום ואלמנה –</u> שמות: כ"ב 20-23. דברים: י"ד 28-29, ט"ז 9-14, כ"ד 17-22. רות ב' לווה – שמות: כ"ב 24-26. מלכים ב': ד' 1-7. מקור חוץ מקראי – חמורבי: 241.</p>
<p>חברה חקלאית, מנוחת האדמה, עניים, הלוואות, שעבוד עקב אי החזרת הלוואה</p>	<p>שמיטת קרקעות שמיטת חובות - שמות כ'ג 10 – 11, דברים ט"ו 1 – 6, נחמיה ה' 9 – 13, תקנת הפרוזבול (משנה שביעית פרק י' ג – ד)</p>
<p>עבד עברי, אמה, רציעת האזן, ריכוז פולחן/פיזור פולחן, חובת המענק, שכיר, שנת שמיטה/ שנת היובל, שחרור עבדים/שיעבוד עבדים, גניבה, הלוואה, שיעבוד בני המשפחה, הומניות.</p>	<p><u>עבד ואמה עבריים</u> - שמות כ'א 2 – 11, ויקרא כ"ה 39 – 46, דברים ט"ו 12 – 18, מלכים ב' ד' 1 – 2, ירמיה ל"ד 8 – 22, נחמיה ה' 1 – 13, חמורבי 117, 282.</p>
<p>ערי מקלט, רוצח בזדון, רוצח בשגגה, קריטריונים ומאפיינים של רוצח בזדון/שגגה, גאולת דם, פדיון העונש/חיים בכסף</p>	<p>פלילים: רצח - בראשית ט' 5 – 7, שמות כ"א 12 – 14, 27 – 20, במדבר ל"ה 9 – 34, בראשית ד' 8 – 16, חוקי החיתים 1 – 4.</p>
<p>עיוות וסילוף הדין, חוקי מוסר, צדק משפטי</p>	<p><u>איסור לקיחת שוחד</u> - שמות כ"ג 7 – 8, דברים ט"ז 19, ישעיהו א' 23, עמוס ה' 12, מיכה ג' 11, תהילים ט"ו 5.</p>

מבחנים:

ארבעה מבחנים. (שני מבחנים בכל מחצית).

מבחן מגן

קריטריונים והערכה:

ציון שנתי כיתה י' – 20%

ציון שנתי כיתה י"א – 50%

מבחן מתכונת - 30%